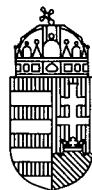

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <u>IV/390-22/2015</u>	
Érkezett: 2016 JÚL 05.	
Példány: <u>1</u>	Kezelőiroda: <u>1</u>
Melléklet: <u>Ø</u> db	<u>5</u>

Iktatószám: JgF/213/3/2016.

**FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM**

DR. FAZEKAS SÁNDOR
miniszter

Ügyintéző:

Telefonszám:

E-mail:

Hivatkozási
szám:

IV/390-19/2015.

**alkotmánybíró
részére**

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tárgy: az Alkotmánybíróság tájékoztatása a IV/390-19/2015. ügyszámú végzésben megfogalmazott kérdésekkel kapcsolatban

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Köszönettel vettem a IV/390-19/2015. ügyszámú, 2016. március 29. napján kelt végzését, amellyel kapcsolatban engedje meg, hogy az alábbiakról tájékoztassam.

A tárgybeli erdőrészlet vonatkozásában az elmúlt években több hatósági és bírósági eljárás is volt folyamatban, mivel a panaszos évek óta mulasztja a felújítási kötelezettség teljesítését az érintett erdőterületeken. Az érintett sajtóhídvégi területek a panaszos és tulajdonostársai osztatlan közös tulajdonát képezik, amelyekre a tulajdonostársak által létrehozott erdőbirtokossági társulat (a továbbiakban: ebt.) került bejegyzésre erdőgazdálkodónak. Az ebt. erdőgazdálkodóként a sajtóhídvégi erdős ingatlanokon kavicsbánya nyitására elvi erdő igénybevételi (termelésből való kivonás) engedélyt kért és kapott. Az erdőterület tényleges igénybe vételére azonban az erdészeti hatóság később sem adott ki engedélyt, a kavicsbánya nyitása nem történt meg, ellenben a bányanyitásra tervezett területen a faállományt letermelték. Az erdészeti jogszabályok alapján az erdő letermelése miatt az erdőgazdálkodónak a letermelt erdő helyén erdőfelújítási kötelezettsége keletkezett. Az erdőbirtokossági társulat 2000-ben megszűnt, így a felújítási kötelezettség erdőgazdálkodó hiányában a tulajdonosokat terheli.

Az elsőfokú erdészeti hatóság 14.3/659/2010. számú határozatával kötelezte a tulajdonosokat az erdő szakszerű felújítására a Sajtóhídvég 1A, B, C, D és E erdőtervi jelű erdőrészletekben,

amelynek határidejét 2011. május 31. napján állapította meg. Ez a határozat rögzítette, hogy az erdőrészekben erdőfelújítási kötelezettség áll fenn, és erdőgazdálkodó hiányában a tulajdonosok kötelesek az erdő szakszerű felújításáról gondoskodni. A másodfokú hatóság 04.4/640/1/2010. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A panaszos a határozatot keresettel nem támadta.

A 2011. május 31. napjáig a tulajdonosok erdőfelújítási kötelezettségüknek nem tettek eleget, így az erdészeti hatóság ismételt megállapította az erdőfelújítási kötelezettséget, továbbá bírságot szabott ki. A panaszos az első fokú határozatok ellen fellebbezést nyújtott be, majd a másodfokú erdészeti hatóság helybenhagyó döntése ellen keresettel fordult a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, amelyet az 14.K.26.815/2013/23. számú ítéletével elutasított. A döntés ellen Perlaki Tamás felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. **A Kúria III. Kvf. 37.543/2013/5 számú döntésével az ítéletet hatályában fenntartotta, és kimondta, hogy az erdészeti hatóság korábbi, 04.4/640/1/2010. számú határozata volt az alapja az erdővédelmi bírság megfizetésére kötelező, valamint az erdő szakszerű felújítására kötelező 2012. május 31-ei határidejű határozatnak.**

Az erdészeti hatóság a BOG/01/6736-1/2013 számú határozatában 2014. május 31-ig ismét kötelezte az erdőfelújításra a tulajdonosokat, mivel e kötelezettségüknek továbbra sem tettek eleget. Az erdészeti hatóság 2015. szeptember 24-én ellenőrzést tartott az érintett erdőrészekben, ennek során megállapította, hogy az erdőfelújítás továbbra sem történt meg. Az erdészeti hatóság a BOG/01/5130-1/2015 számú határozatban ismét bírsággal sújtotta a tulajdonosokat a felújítási kötelezettség elmaradására tekintettel. Ez ellen a panaszos fellebbezést nyújtott be. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, mint másodfokú erdészeti hatóság 04.4/2646-2/2015 számú határozatával az első fokú döntést helybenhagyta, e döntés képezi a panasz tárgyát. Álláspontom szerint, ezeknek a határozatoknak is az a 2010-ben hozott döntés az alapja, amellyel a Kúria ítéletében kimondta, hogy a korábbi bírsághatározatok alapját képezi. A felújítási kötelezettség alapját az a határozat állapította meg.

A feltett kérdésekre a végzésben foglalt szerkezeti tagolás szerint az alábbi válaszokat adom.

2.1. A Sajóhidvég 025/1; 025/3; és 025/5 hrsz-ú ingatlanokra létezett-e érvényes körzeti erdőterv, valamint erdőterv határozat 2012-2015. évig terjedő időszakban?

A kérdéses erdőterületeknek a Tiszakeszi Erdőtervezési Körzet részeként 2014. december 31-ig érvényes körzeti erdőterve volt. *Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) hatályba lépése után a korábbi erdőtervezési körzetek felülvizsgálatra kerültek, így Sajóhidvég a Dél-Borsodi erdőtervezési körzet része lett. Sajóhidvég község körzeti erdőtervezésére a Dél-Borsodi erdőtervezési körzet részeként, *az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól* szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet (a továbbiakban: Körzeti Vhr.) 2. számú melléklete szerint 2020. évben kerül sor. Az átmeneti időszakban az erdőgazdálkodók az Evt. 113. § (17) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kérhetik az erdészeti hatóságtól, hogy erdőtervben állapítsa meg a jogaikat és kötelezettségeiket (az eljárás illeték- és igazgatási szolgáltatási díjmentes).

Az adott erdőterületeken nincs bejegyzett erdőgazdálkodó. A korábbi erdőgazdálkodó, a FATESCO Ebt. jogutód nélküli megszűnését (és emiatt nyilvántartásból való jogerős törlését) követően erdőgazdálkodó hiányában nem került sor erdőterv kiadására.

2.2. Amennyiben a 2.1. pontban megjelölt időszakban létezett érvényes körzeti erdőterv, azt az erdőtulajdonosok megismerhették-e (volna) valahol?

A körzeti erdőterv adatait az Országos Erdőállomány Adattár tartalmazza. Az adatokhoz való hozzáférést az Evt. 39. § (2) bekezdése biztosítja, *az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról* szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet (a továbbiakban: Evt. vhr.) 22. §-ban szabályozott módon. Ennek megfelelően a tulajdonosok az erdészeti hatóságtól kérhették volna az erdőterületüket érintően teljes, vagy szemle másolatot, így megismerve a körzeti erdőterv rájuk vonatkozó részét.

2.3. Mi volt a jogalkotó szándéka és célja az erdőtulajdonos Evt. 17. § (8) bekezdése szerinti mögöttes felelősségének megalkotásával?

Az erdőgazdálkodás a környezethasználat egy speciális esete, amely az erdőre, mint környezeti elemre irányul. Az Evt. ennek a környezeti elemnek a specialitásait figyelembe véve szabályozza a gazdálkodással kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, beleértve az erdőnek, mint az egészséges környezet egyik nélkülözhetetlen elemének megőrzésével kapcsolatos társadalmi igény kielégítéséhez szükséges védelmi jellegű előírásokat is. Szabályozási koncepciójában párhuzam érhető tetten az általános környezetvédelmi szabályozással. Megjelenik a megelőzés és a használat során is folyamatosan érvényesülő ütemezett helyreállítás elve, amit az erdőterv szerinti gazdálkodás követelménye testesít meg. (Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy az erdőtervezés rendszere nem csak a gazdálkodás szakszerűségének alapjait teremti meg, hanem egyidejűleg biztosítja az erdővagyon természetes állapotjának történő számbavételét és változásainak rendszeres követését.) Szintén a környezetvédelmi szabályozással mutat analógiát a felelősség szabályozása is. Ahogyan a környezetvédelmi törvény a környezethasználót, úgy az Evt. az erdő jogszerű használóját, a külön jogi státusszal felruházott erdőgazdálkodót teszi a jogok és kötelezettségek alanyává. Az Alaptörvény P cikkében kifejtett megőrzési kötelezettség, illetve a környezet ezen speciális eleme használatának során keletkező helyreállítási kötelezettség szempontjából az erdő használata során a leglényegesebb tevékenység az erdő felújítása. A környezetvédelmi törvény elsődlegesen a környezethasználót, az Evt. az erdőgazdálkodót kötelezi helyreállításra. A párhuzam a másra át nem hárítható helyreállítási kötelezettség szabályozását illetően is fennáll, hiszen ultima ratio ilyen esetekben mindkét szabályozás az ingatlan tulajdonosát vonja a kötelezetti körbe. Megállapítható tehát, hogy a hivatkozott Evt. norma az Alaptörvényben megfogalmazott közérdek érvényesülésének végső biztosítékaként szolgál.

Az Evt.-hez fűzött indoklás szerint az erdőgazdálkodói nyilvántartás a tervszerű és fenntartható erdőgazdálkodás megvalósításának előfeltétele. Erdőgazdálkodóként csak az a személy vehető nyilvántartásba, aki dologi vagy kötelmi jogcímen az erdő használatára jogosult. Az erdőgazdálkodói nyilvántartás konstitutív hatályú nyilvántartás, az erdőgazdálkodói jogok csak a nyilvántartásba történő bejegyzést követően gyakorolhatók és a nyilvántartásból történő törléssel szűnnek meg, függetlenül a használati jogosultság fennállásától. A konstitutív hatály biztosítja, hogy minden időpontban megállapítható, kit terhelnek az erdőgazdálkodói-tulajdonosi kötelezettségek és kit illetnek a jogosultságok. Az erdőgazdálkodói nyilvántartás erdő művelési ágú ingatlanonként közhiteles földhasználati nyilvántartásként működik. Erdőgazdálkodó hiányában a tulajdonosok és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett haszonélvezők felelnek az erdő felújításáért, fenntartásáért, az erdővédelemért és az erdő őrzéséért. Meghatározott esetekben (közös tulajdon esetén, vagy ha

az erdőrézlet és a földrészletek határai nem esnek egybe) az erdőgazdálkodók társult erdőgazdálkodás folytatására kötelesek.

A kárpótlás és vagyonnevesítés során, az erdészeti szakigazgatási korabeli tiltakozása ellenére, nagyszámú erdő földrészlet került közös tulajdonba. Az erdőgazdálkodás sajátosságai miatt nem lehetséges a közös tulajdon osztott használata egy bizonyos térmérték alatt, ezért már az *az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény* is társult erdőgazdálkodást írt elő a közös tulajdonban álló erdőknél. A földrészlet tulajdonosainak mindamelllett lehetősége volt a hatályos ingatlan nyilvántartási szabályok szerint megszüntetni a közös tulajdont, de így sem keletkezhetett egy illetve két hektárnál kisebb új erdő földrészlet. Azaz bizonyos területméret alatt a tulajdonostársak a térbeli megosztást nem választhatták a közös tulajdon megszüntetésére, a közös tulajdont vagy más módon szüntették meg vagy a társult erdőgazdálkodási kötelezettség szerint egy személyt jelöltek ki erdőgazdálkodónak, aki lehetett természetes és jogi személy.

Az erdészeti hatóság tapasztalatai alapján többször előfordult, hogy a nyersséggel járó erdőgazdálkodási tevékenység idejére (fakitermelés, támogatás felvétele) a tulajdonostársak gondoskodtak erdőgazdálkodóról, de a kötelezettségek teljesítését (erdőfelújítás) úgy próbálták elkerülni, hogy nem állítottak erdőgazdálkodót. Ezért már *az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény végrehajtásának szabályairól* szóló 29/1997 (IV. 30.) FM rendelet 103.§ (8) bekezdése is megteremtette a tulajdonosok egyetemleges mögöttes felelősségét az elmaradt erdőfelújításokért, hiszen az elmaradó erdőfelújítás nemcsak az erdő létét szünteti meg, hanem a termőhely teljes degradálódását is jelentheti, ellehetetlenítve a későbbi erdősítést.

Az Evt. alkotmányossági és normavilágossági okokból törvényi szintre emelte a mögöttes felelősség intézményét, egyúttal megszüntette a tulajdonosi egyetemlegességet, mert ennek végrehajtása számos ügyben indokolatlan joghátrányt okozott egyes tulajdonostársaknak. A hatályos szabályozás alapján a tulajdonosi felelősség tulajdoni hányad szerint áll fenn.

2.4. Erdőgazdálkodó hiányában miként biztosítják a hatályos jogszabályok az Evt. 17. § (8) bekezdése szerinti mögöttes felelősséggel tartozó erdőtulajdonosok számára az erdőgazdálkodókat megillető jogosultságokat?

A kérdés a 2.13. és 2.14. pontokban foglalt kérdésekkel átfedést mutat, ezért a válasz kifejtésére ezeknél a pontoknál kerül sor.

2.5. Mi volt a jogalkotó szándéka és célja akkor, amikor az Evt. 32. § (2) bekezdésében, valamint az Evt. 35. § (2)-(3) bekezdéseiben nevesített eljárási jogosultságok alanyaiként az erdőtulajdonosokat nem nevesítette?

A szabályozás tárgyát képező környezeti elem az erdő, mint a legfejlettebb szárazföldi ökoszisztéma, számos specialitással rendelkezik. Ezek egyike az, hogy a szakszerű kezelés bizonyos birtokméret alatt nem lehetséges. Az elaprózódás kiküszöbölésének törvényi eszköze a társult erdőgazdálkodási kötelezettség eseteinek szabályozása, ami már a korábbi, *az erdőről és az erdő védelméről* szóló 1996. évi LIV. törvényben is megtalálható volt. Igazgatásszervezési szempontból a hatékony ügyintézés egyik záloga az ügyfelek számának ésszerű csökkentése. Tekintettel arra, hogy az erdőgazdálkodással kapcsolatos jogok és kötelezettségek alanya az erdőgazdálkodó és nem a tulajdonos, az ezen jogok és kötelezettségek alapjául szolgáló körzeti erdőterv elkészítésének folyamatába a tulajdonosok

bevonása nem indokolt. Ez azonban nem jelenti a tulajdonosi érdekek teljes figyelmen kívül hagyását. Azokat egyrészt a tulajdonos vagy tulajdonosok és az erdőgazdálkodó között a használati jog átruházásáról kötött szerződés van hivatva biztosítani, másrészt az Evt. egyes speciális tulajdonosvédelmi rendelkezései. Ezekről általánosságban elmondható, hogy az erdőgazdálkodást alapvetően befolyásoló tervezési szempontokat meghatározó, valamint az erdőterületnek az eredeti funkciótól eltérő használatát engedélyező kapcsolatos hatósági döntések tartoznak ide. Ilyen pl. a rendeltetés, vagy az üzemmód megváltoztatásával kapcsolatban előírt tulajdonosi egyetértés, az erdő igénybevétele, illetve az erdőfelújítási biztosíték [Evt. 27. § (1) bek., 29. § (3); (5) bek., Evt. vhr. 54. § (1) bek. c) pont, Evt. 72. § (1) bek.].

2.6. Erdőgazdálkodó hiányában miként biztosítják a hatályos jogszabályok az Evt. 17. § (8) bekezdése szerinti mögöttes felelősséggel tartozó erdőtulajdonos számára, hogy a körzeti erdőtervezési eljárásról értesüljön, az erdőtervezési eljárásba bevonásra kerüljön, továbbá biztosított-e számára a véleményezési jog és az erdészeti hatóság döntésével szembeni jogorvoslati jog?

Arról, hogy egy adott területen mikor várható körzeti erdőtervezés bárki, így a tulajdonosok is értesülhetnek, hiszen a Körzeti Vhr. 1. számú melléklete tartalmazza az egyes erdőtervezési körzetekbe tartozó települések felsorolását, a Körzeti Vhr. 2. számú mellékletben pedig az erdőtervezési körzetek szerinti ütemterv található.

Az erdőterv rendeletek előkészítésének szabályait az Evt. 32. §-a tartalmazza, ami a rendelettervezet elkészítéséhez szükséges javaslat összeállításához kötelezően megtartandó tárgyalást ír elő. Az Evt. 32. § (3) bekezdésében kötelezi az erdészeti hatóságot, hogy a tárgyalás időpontjáról és helyszínéről hirdetményi úton is tájékoztatást adjon az érintett önkormányzatok hirdetőtábláján. Az Evt. 32. § (4) bekezdés szerint az egyeztető tárgyaláson résztvevők erdei életközösséggel, annak fenntartható használatával, védelmével kapcsolatos javaslatait – amennyiben azok nem ütköznek jogszabályba, továbbá nem akadályozzák a fenntartható erdőgazdálkodást – az erdészeti hatóság beépíti a javaslatba.

A körzeti erdőtervezés megkezdésének időpontjáról és lefolyásáról az Evt. 35. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően szintén hirdetményi úton is tájékoztatást kell adni. A 35. § (4) bekezdés egyeztető tárgyalást ír elő a lakosság bevonásával. A Körzeti Vhr. 11. § (1) bekezdése előírja, hogy az Evt. 35. §-ának (4) bekezdése szerinti egyeztető tárgyalás időpontjáról és helyéről az erdőtervezési körzet területén található helyi önkormányzatoknak közzététel céljából megküldött hirdetmény útján az érintett lakosságot is tájékoztatni kell. Az erdészeti hatóság a körzeti erdőterv tervezetének a lakosságot és a tárgyalásra meghívottakat érintő előírás javaslatait a tárgyalást megelőző 15 nappal hivatalos honlapján közzéteszi (11. § (3) bekezdés).

A fenti rendelkezések biztosítják tehát, hogy a tulajdonosok a tárgyalásokról értesülhessenek és ezeken részt is vehessenek, valamint a körzeti erdőtervezés folyamatáról teljes körű tájékoztatást kaphassanak. A körzeti erdőtervezés során jogorvoslattal támadható közigazgatási döntés nem születik.

2.7. Mely alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érdek védelme érdekében született az a szabályozás, hogy a korábbi erdőgazdálkodó által vállalt kötelezettségeként is a – kötelezettségvállalásban részt nem vevő – erdőtulajdonosnak kell teljes körű felelősséget vállalni?

A szabályozás alapja az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése, mely szerint a termőföld és az erdő olyan korlátozottan rendelkezésre álló természeti erőforrás, amelyek a nemzet közös örökségét képezik, és amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki alapvető kötelezettsége. Összetett funkciói (gazdasági, védelmi és közjóléti) folytán a magántulajdon korlátját az e funkciók folyamatos, a jelen és a jövő nemzedékek részére történő megőrzésben rejlő közérdek jelenti, illetve az itt megjelenő közérdek a magántulajdonhoz és annak zavartalan használatához fűződő magánérdeket megelőzi. A rendelkezés továbbá szoros összefüggésben van az Alaptörvény XX. cikkében biztosított testi és lelki egészséghez való joggal, valamint a XXI. cikkében foglalt egészséges környezethez való joggal.

2.8. Amennyiben nincs erdőgazdálkodó, úgy kötelezhető-e az erdőtulajdonos újraerdősítésre körzeti erdőterv megléte nélkül?

2.9. Amennyiben nincs erdőgazdálkodó, úgy kötelezhető-e az erdőtulajdonos újraerdősítésre a körzeti erdőterv megismerése nélkül?

2.10. Erdőgazdálkodó hiányában kötelezhető-e az erdőtulajdonos újraerdősítésre, amennyiben a hatóság nem készített erdőtervi határozatot?

2.11. Az Evt. 51.§ (7) bekezdése alapján megállapított erdő felújítási kötelezettségnek jogszabályi előfeltétele-e körzeti erdőterv és az erdőterv határozat megléte? Amennyiben nem, úgy mi volt a jogalkotó szándéka és célja akkor, amikor az Evt. 51. § (7) bekezdése alapján megállapított erdő felújítási kötelezettség jogszabályi előfeltételeként nem írta elő a körzeti erdőterv és az erdőterv határozat meghozatalát?

2.12. Amennyiben az Evt. 51. § (7) bekezdése alapján megállapított erdő felújítási kötelezettségnek nem jogszabályi előfeltétele a körzeti erdőterv és az erdőterv határozat megléte, úgy hogyan biztosítják a hatályos jogszabályok, hogy megfelelően figyelembevételre kerüljenek az Alaptörvényben – különösen a Nemzeti hitvallásban, a P) cikkben, a XX. és XXI. cikkben – megfogalmazott környezetvédelmi szempontok?

A 2.8-2.12. kérdések egymással szorosan összefüggenek, ezért indokolt egységes megválaszolásuk. Az erdőfelújítási kötelezettség jogszabályi előfeltétele az, hogy a kötelezettség tartalmi paraméterei (erdőfelújítási előírás, azaz az erdőfelújítás elvárt fafajösszetétele és módja) egyedi hatósági határozatban – általános szabály szerint az erdőterv határozatban – meghatározásra kerüljenek. Ezt az elvárás alátámasztja, hogy az Evt. 51. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés, valamint az ahhoz kapcsolódó, Evt. vhr. 28-30. §-ában szereplő rendelkezések az erdőfelújítási előírás tekintetében az erdőtervre hivatkoznak.

Az erdőtervnek akkor része az erdőfelújítási előírás, ha a körzeti erdőtervezés során olyan fakitermelést terveznek, illetve az erdőterv Evt. 40. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak szerinti módosítása során olyan fakitermelést engedélyeznek, amelynek a végrehajtását követően az Evt. 51. § (7) bekezdése értelmében erdőfelújítási kötelezettség keletkezik, továbbá ha ilyen fakitermelésre már sor került, és a kötelezettség még fennáll (az erdőfelújítás még nem került befejezésre). Az erdőfelújítási előírás tartalma azonban abban az esetben, ha az korábban már határozati úton is meghatározásra került, a körzeti erdőtervezés, illetve az erdőtervhatározat kiadása során nem módosítható. Az előírások módosítására csak az Evt. 40. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak szerinti eljárásban kerülhet sor (erdőterv-módosítás).

Az előbbiek alapján kijelenthető, hogy ha az erdőfelújítási kötelezettség erdőterv szerinti fakitermelés következtében keletkezett, akkor az erdőfelújítási előírás egyedi hatósági eljárás során előzetesen már minden esetben meghatározásra került. Ebben a tekintetben az erdőfelújítási kötelezettség keletkezését követően készített körzeti erdőterv, illetve

erdőtervhatározat tartalma nem meghatározó, így a kötelezettség érvényesítésére azok hiánya, vagy kiadásának elmaradása esetén is sor kerülhet. Az előzetesen meghatározott erdőfelújítási előírás megismertetésére pedig erdőgazdálkodó hiányában is sor kerül, hiszen ilyen esetben az erdészeti hatóság az erdőfelújítási kötelezettséget a tulajdonosok részére minden esetben határozatban is előírja, amely határozatnak része az erdőfelújítási előírásról való tájékoztatás.

Az erdőfelújítási kötelezettség érvényesítésének tehát nem előfeltétele a körzeti erdőterv és az erdőterv határozat megléte. A kapcsolódó hatósági eljárások megalapozottságát a hatályos jogszabályok erdőgazdálkodó hiányában más módon biztosítják, így – ahogy azt több kérdésre adott válaszban is kifejtettem – a szabályozás, illetve a jogalkalmazás az Alaptörvényben megfogalmazott környezetvédelmi szempontok érvényesülését megfelelően szolgálja.

2.13. Előírja-e valamely jogszabályi rendelkezés, hogy erdőgazdálkodó hiányában a hatóságnak az Evt. 40. § (1) bekezdés szerinti erdőtervi határozat kiadási kötelezettsége van? Ha nem, úgy mi volt a jogalkotó szándéka és célja, hogy ilyen, erdőtervi határozat kiadási kötelezettséget nem állapított meg arra az esetre, amikor nincs erdőgazdálkodó, és erdőgazdálkodó hiányában az erdő tulajdonosa az Evt. 17. § (8) bekezdése szerint mögöttes felelősséggel tartozik? Biztosítva vannak-e ilyen esetben a mögöttes felelősséggel tartozó tulajdonos számára az erdőgazdálkodóval azonos jogosultságok?

2.14. Erdőgazdálkodó hiányában az Evt. 17. § (8) bekezdés szerinti mögöttes felelősséggel tartozó erdőtulajdonost az erdőgazdálkodóval azonos jogok illetik-e meg? Amennyiben nem, úgy melyek azok a többletjogosultságok, amelyek csak az erdőgazdálkodót illetik meg, és mi ennek az indoka?

A 2.13. és a 2.14. kérdésre egységes válaszadást látom indokoltnak, mivel azok témája szorosan összefügg egymással. Az erdészeti hatóság erdőgazdálkodó hiányában nem köteles és nem is jogosult erdőterv határozatot kiadni. A közigazgatási hatósági ügyek szükségszerű alanya az ügyfél, akit a hatóság döntésében foglalt kötelezettségek terhelnek vagy jogosultságok illetnek. Az Evt. az erdőgazdálkodót teszi a jogok és kötelezettségek alanyává, tehát erdőterv határozat csak erdőgazdálkodó részére adható ki. Ebben az eljárásban a tulajdonosok már nem ügyfelek, hiszen megjeleníthető joguk, jogos érdekük nincs. A tulajdonosok az erdőgazdálkodó nyilvántartásba vételi eljárásban ügyfelek, ami a használati jog átruházását bizonyító szerződés alapján kerül elbírálásra. Jogaikat és érdekeiket ebben az eljárásban, valamint a hozzájáruló nyilatkozatuk becsatolásának előírása révén egyes, az Evt-ben nevesített, a rendes erdőgazdálkodást meghaladó erdőgazdálkodási jogosultságokat, vagy az ingatlan állagában, jogi helyzetében jelentős változásokat eredményező hatósági eljárások (pl. az erdő rendeltetésének, üzemmódjának módosítására irányuló eljárások) során érvényesíthetik.

A tulajdonost a jogalkotó tudatosan nem ruházta fel az erdőfelújítási kötelezettség tekintetében sem az erdőgazdálkodóéval azonos jogosultságokkal. Az erdőfelújítási kötelezettséghez kapcsolódó mögöttes felelőssége ugyanis csak egy másik mulasztása következtében, abban az esetben merül fel, ha 1/1-es tulajdonosként nem jelentkezett be erdőgazdálkodónak, vagy nem gondoskodott a használati jog átruházásával erdőgazdálkodóról, vagy mint a tulajdonközösség egyik tagja, tulajdonostársaival együtt elmulasztott eleget tenni a társult erdőgazdálkodási kötelezettség teljesítésének. A mögöttes felelősség keretében így egyetlen lényeges kötelezettsége van, az, hogy állítson erdőgazdálkodót. E kötelezettsége teljesítéséhez az erdőgazdálkodóéval azonos jogokkal felruházni szükségtelen, ennek az említett jogosítványok hiányában is eleget tud tenni.

Az erdő használata számos dologi vagy kötelmi jogcímen átengedhető, illetve lehetőségük van a tulajdonostársaknak közös gazdasági társaság, továbbá erdőbirtokossági társulat alapítására is. Amennyiben pedig e lehetőségek egyikével sem tudnak élni a tulajdonostársak, bármelyikük követelheti a közös tulajdon megszüntetését, amely igényének bírósági úton is érvényt szerezhet, illetve az Evt. 86. § szerint kezdeményezheti az erdő megosztását.

Az erdőterv határozat a határozat címzettjét erdőgazdálkodási tevékenységek elvégzésére jogosítja, illetve kötelezi. Mivel az erdőgazdálkodási tevékenységeket jellegüknél fogva nem tudják a tulajdonostársak külön-külön elvégezni a saját eszmei tulajdoni hányadukon az erdőterv határozat címzettje is csak a társult erdőgazdálkodási kötelezettség alapján állított erdőgazdálkodó lehet.

2.15. Hogyan biztosítják a hatályos jogszabályok, hogy az újraerdősítésre kötelező hatósági döntés meghozatala során a hatósági eljárásban megfelelően figyelembevételre kerülnek az Alaptörvényben – különösen a Nemzeti hitvallásban, a P) cikkben, a XX. és a XXI. cikkben – megfogalmazott környezetvédelmi szempontok?

Jogszabályi kijelölés alapján az erdészeti hatóság rendelkezik hatáskörrel a tekintetben, hogy az erdők fenntartásáról és megfelelő használatáról, a jövő nemzedékek számára történő megőrzéséről gondoskodják. A fenntartható erdőgazdálkodás követelményét az Evt. Preambuluma, 1. §-ban meghatározott célok és 2. §-ban megfogalmazott alapelvek is rögzítik. Az erdészeti hatóságnak – mint az állami végrehajtó hatalom e feladat ellátására hatáskörrel és megfelelő szakértelemmel rendelkező szerve – eljárása során ezeket a követelményeket és az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseit megfelelően kötelessége érvényre juttatni. A hatósági tevékenység gyakorlására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény további alapelveket rögzít, melyeknek megfelelően a hatóság hatásköre gyakorlása során köteles a szakszerűség követelményeinek megfelelően eljárni, a jogszabályok rendelkezéseit megtartani és másokkal is megtartatni. A hivatkozott alapelvek betartásától a hatóság hatásköre gyakorlása során nem tekinthet el.

Az Alaptörvényben a Nemzeti hitvallás és a P) cikk a természeti erőforrások gondos használatát és azok megőrzését rögzíti kötelezettségként, ezen belül a P) cikk a természeti erőforrások sorában az erdőt nevesíti is. Az Alaptörvény XXI.) cikke a környezetben kárt okozó személy helyreállítási kötelezettségét rögzíti.

Álláspontom szerint a hatályos jogszabályok éppen az erdőfelújítási kötelezettség, azon belül a tulajdonosok mögöttes kötelezettségének előírása útján biztosítják az erdőkkel mint a nemzeti örökségünket képező természeti erőforrásokkal való felelős gazdálkodást és azok fenntartását, valamint a bennük okozott kár helyreállítását. A mögöttes felelősség megállapítása teszi lehetővé, hogy az erdő felújítására (vagyis a környezet megfelelő állapotának visszaállítására) erdőgazdálkodó hiányában is feltétlenül sor kerüljön.

Az Alaptörvény XX.) cikkében foglalt, környezet védelmének biztosítására vonatkozó követelményt a fentiekben túlmenően az erdőfelújítás szabályai garantálják. Az Evt. vhr. mellékletei tartalmazzák Magyarország egyes erdészeti tájait, az erdőt és a fásítást alkotó erdei fa- és cserjefajok jegyzékét, az egyes erdészeti tájakon őshonos fafajok jegyzékét, továbbá a kizárólag jogszabályi keretek között telepíthető idegen honos és intenzíven terjedő fafajok jegyzékét, valamint a szükséges tőszámot és elegyarányt. Az Evt. 51. §-ban valamint a Vhr. 28.§-ban foglalt rendelkezések biztosítják, hogy az erdőfelújításra kizárólag megfelelő

minőségű és eredetű szaporítóanyaggal, a környezetvédelmi szempontokat is magába foglaló szakszerű felújítási mód megválasztásával kerülhessen sor. Mindezek mellett az Országos Erdőállomány Adattár adatai közhitelesek és nyilvánosak. Ez egyrészt biztosítja, hogy az erdők Evt.-ben rögzített adatai mindenki számára megismerhetőek legyenek, másrészt pedig érvényes erdőterv hiányában is támpontot nyújtanak az erdészeti hatóság számára a felújítási kötelezettség megfelelő szakmai tartalommal történő előírására. Amennyiben tehát az erdőfelújítási kötelezettséget előíró hatósági döntés érvényes körzeti erdőterv hiányában születik, az Adattár adataira, valamint az erdőfelújításra vonatkozó jogszabályi előírásokra támaszkodva, továbbá az Alaptörvény rendelkezéseit szem előtt tartva, a megfelelő erdészeti szaktudás birtokában az erdészeti hatóság úgy írja elő a felújítási kötelezettséget, hogy annak rendelkezései összhangban legyenek a később az erdőgazdálkodó számára kiadandó erdőterv határozat lehetséges tartalmával. A felújítás során elérendő célállomány és az alkalmazandó felújítási módszer meghatározása tekintetében ugyanis a megfelelő szakmai ismeretek alapján nem térhet el egymástól a felújítást elrendelő és az erdőtervet megállapító hatósági döntések tartalma.

2.16. Történt-e jogszabály módosítás az Indítványozó által az alapvető jogok biztosának – az általa az ügyével analógnak tartott – AJB 8370/2012. és AJB-2602/2013. sz. ügyekben hozott jelentéseiben feltárt alkotmányos visszásságok kiküszöbölésére, különösképpen sor került-e az Evt. körzeti erdőtervezési szabályainak olyan módosítására, amely megfelelően garantálja – elsősorban a belterületi és a rendezetlen erdőgazdálkodójú erdőrészek vonatkozásában – az ingatlan(erdő)tulajdonosok eljárásba történő bevonását és a jogorvoslathoz való jog gyakorlását? Ha igen melyek ezek a jogszabály-módosítások?

Jogszabály módosítás az említett ügyek alapján nem történt. Az AJB-2602/2013. ügyben az erdészeti hatóság és a minisztérium álláspontja szerint a 2010-től engedély nélküli fakitermelést követően keletkezett erdőfelújítási kötelezettség teljesítésének elmulasztása miatt meghozott erdészeti hatósági döntések anyagi és eljárási jogi szempontból jogszerűek. Álláspontom szerint visszaható hatályú jogalkalmazás nem történt, hiszen 2010-ben az erdészeti hatóság az Evt. 113. § (2) bekezdése alapján az Evt. szabályai szerint járt el, amely a keletkezett erdőfelújítási kötelezettséget az ingatlanhoz kötötte.

A polgári jogi jogügylet során az eladó által megtévesztett panaszos, akkor is tudomást szerezhetett volna a megvásárolt erdőt terhelő kötelezettségekről, ha eleget tesz az Evt. 17. § (7) bekezdése szerint kötelezettségének és gondoskodik erdőgazdálkodóról, aki az erdőfelújítási kötelezettségnek eleget tehet az Evt. előírási alapján.

A panaszossal ellentétben álláspontom szerint az Alapvető Jogok Biztosának AJB-8370/2012 számú ügyben hozott jelentés szerinti esetek nem mutatnak analógiát a panaszos ügyével. A hivatkozott jelentéssel érintett ügyben az önerdősüléssel létrejött belterületi erdő e minőségéből eredő tulajdonosi jogokról és kötelezettségekről való tudomásszerzés kérdése került vizsgálat alá, csak részlegesen érintve az erdőtervezés folyamatát. Az Alapvető Jogok Biztosának javaslata az erdészeti és az ingatlan-nyilvántartás összhangjának megteremtését, továbbá a konkrét ügyben a körzeti erdőterv felülvizsgálatát javasolta. Ezzel szemben a panaszos ügyében az osztatlan közös tulajdonában álló erdő jogi minősítése nem vitatottan ismert volt a panaszos előtt már akkor is, amikor az erdőfelújítási kötelezettsége keletkezett. Az erdőfelújításra kötelező határozat meghozatala idején érvényes körzeti erdőterv is volt az adott erdőtervezési körzetre, amelynek érvényessége csak 2014. december 31-én járt le. Eddig az időpontig a panaszos és tulajdonostársai többszörösen mulasztották a korábban már

megállapított erdőfelújítási kötelezettségüket, jogkövető magatartás esetén a 10 éves időtartamra szóló körzeti erdőterv érvényességi idején belül is eleget tehettek volna erdőfelújítási kötelezettségüknek. A fentebb már kifejtettek értelmében e kötelezettségük azonban sem a körzeti erdőterv lejártával, sem pedig az idő múlásával nem szűnt meg.

Kérem, hogy a fentiekben kifejtett válaszomat elfogadni szíveskedjék.

Budapest, 2016. június „24.”

Tisztelettel:

dr. Fazekas Sándor

